

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗΝ ΜΕΘΟΔΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΟΝΟΜΩΝ

Υπό ΝΙΚ. Ν. ΑΜΒΡΑΖΗ, Άγγρονόμου - Τοπογρ. Μηχανικού Α.Μ. ASCE

Προκειμένου να προτείνωμεν ώρισμένας τροποποιήσεις επί της συγχρόνου Ιταλικής Μεθόδου Υπολογισμού Υπονόμων, θεωρούμεν σκόπιμον, όπως εν αρχή υπενθυμίσωμεν, εν περιλήψει, ώρισμένα (1) στοιχεία αυτής.

Η σύγχρονος Ιταλική μέθοδος, ως γνωστόν, βασίζεται επί του Νόμου της συνεχείας :

$$\psi A dt = q_s dt + du \quad (1)$$

όπου αι τιμαί τών q_s και u αναφέρονται εις μίαν τυχούσαν χρονικήν στιγμήν λειτουργίας του δικτύου.

Η εξίσωσις (1) εκφράζει την σχέσιν, επί της οποίας έβασίσθη ή Ιταλική μέθοδος και κατά την οποίαν ή μεταβολή της συρροής εις στόμιον τυχόντος άγωγού ίσούται με την μεταβολήν της παροχής εις την έξεταζομένην διατομήν, πλέον την μεταβολήν του έγκριβωτισθέντος ύδατος, εις τα άνάντη της περι ής ο λόγος διατομής.

Διά λόγους άπλοποιήσεως, δεχόμεθα ότι $du = \frac{w_s}{\omega} d\omega$,

όπου :

ω = ή πραγματική ύγρά διατομή του άγωγού.

Ω = ή μεγίστη διατομή αυτού, και

w_s = ή έγκριβωτισμένη ικανότης του άγωγού εις τα άνάντη της έξεταζομένης διατομής. Υποθέτοντες δε ότι ή σχέσις ή συνδέουσα τα q_s και ω είναι γραμμική και ότι δυνάμεθα να διατηρήσωμεν ταύτην πλησίον της μέγιστης τιμής τών $\frac{Q}{\Omega}$, έχομεν :

$\frac{d\omega}{dq_s} = \frac{\Omega}{Q}$, οτε ή εξίσωσις της συνεχείας γράφεται :

$$\psi A dt = q_s dt + \frac{w_s}{Q} dq \quad (1a)$$

Καλοῦμεν $q = \frac{q_s}{A}$, $w = \frac{w_s}{A}$, και $q_0 = \psi$, οτε εκ της (1a) έχομεν :

$$q_0 dt = q dt + \frac{w}{Q} dq, \text{ ή } (q_0 - q) dt = \frac{w}{Q} dq, \text{ οτε}$$

$$a dt = (q_0 - q)^{-1} dq \text{ όπου } a = \frac{Q}{w}. \text{ Ακολουθῶς}$$

$$a \int_0^t dt = \int_0^Q (q_0 - q)^{-1} dq \quad \text{ ή}$$

$$a t = - \log (q_0 - q) \Big|_0^Q = \log q_0 - \log (q_0 - Q), \text{ και}$$

(1) Περισσότερα στοιχεία σχετικά με την εξέλιξιν της Ιταλικής μεθόδου ο ενδιαφερόμενος θα ήθῆνατο να άντλήσῃ εκ δημοσιευμάτων και βιβλίων, όπως :

Annali dei Lavori Pubblici, An. LXIII. n. 3.
 Comune di Milano, «Notizie sulla rete di fognatura della città di Milano», 1934.
 Ippolito, «Le fognature di Catania», Comune di Catania.
 Mistrangelo, «Costruzione delle fognature», Milano 1949.
 Poggi, «Fognature di Gala Rate», 1914.
 Poggi, «Le fognature di Milano», Edit. Villardi III, Milano 1913.
 Fantoli, «Le acque di piena nella Rete delle fognature di Milano».
 Suppino, «Le Reti idrauliche», Edit. Zanichelli, Bologna 1938.

$$a t = \log q_0 (q_0 - Q)^{-1} = \log \varepsilon \left(\varepsilon - \frac{Q}{Q_m} \right)^{-1}$$

όπου $\varepsilon = \frac{q_0}{Q_m}$ και διά $Q \rightarrow Q_m$ λαμβάνομεν :

$$e^{at} = \varepsilon (\varepsilon - 1)^{-1} \quad \text{ ή } e^{-at} = 1 - \frac{1}{\varepsilon} = 1 - \frac{Q_m}{q_0}, \text{ οτε :}$$

$$Q_m = q_0 (1 - e^{-at}) \quad (2)$$

Λύοντες την εξίσωσιν (2) ως προς τον χρόνον πληρώσεως της διατομής του άγωγού εις την εκβολήν αυτού,

$$\text{έχομεν : } T = \frac{w}{Q_m} \log \frac{\varepsilon}{\varepsilon - 1} \quad (3)$$

Εάν λάβωμεν υπ' όψιν την μη γραμμικότητα της σχέσεως τών q και ω , διορθοῦντες τον χρόνον πληρώσεως T , λαμβάνομεν $T_c = mT$. Ο Fantoli απέδειξε, ότι ή τιμή του δείκτου εκτροπής, m , (indice di deviazione), είναι ανεξάρτητος της κλίσεως τών άγωγών του δικτύου, και ότι δι' άγωγούς ύπονόμων $m = 1 + \frac{c}{\varepsilon - 1.05}$,

όπου $c = 0.025$, διά παρατηρήσεις γενομένας εις Μιλάνον.

Εκ της εξίσωσεως (3) έχομεν, ότι δι' εκάστην βροχήν διάρκειας T_d και έντάσεως i ο χρόνος πληρώσεως T θα όφειλη να υπερβαίνει ή το πολύ να ίσούται με τον εκλεγέντα χρόνον βροχής T_d .

Καθ' όσον εις την αντίθετον περίπτωση οί άγωγοί θα ειργάζοντο πεπληρωμένοι και συνεπώς υπό πίεσιν. Πάντως δεν θα διακινδυνεύσωμεν την κανονικήν λειτουργίαν του δικτύου, εάν και αυτή αύτη ή έλευθέρα λειτουργία τών άγωγών παραβιασθῇ, με πιεζομετρικήν γραμμήν όμως μη υπερβαίνουσαν την στάθμην του εδάφους.

Ο ύπολογισμός της διατομής άγωγού δικτύου ύπονόμων, διά της Ιταλικής μεθόδου, επιτυγχάνεται ως ακόλουθως :

Εν πρώτοις λαμβάνονται αι βροχομετρικαι παρατηρήσεις του πλησιεστέρου σταθμοῦ και εκλέγεται εκ τών βροχομετρικών πινάκων ύψος βροχής h (χλστ. ανά ώραν) διά συχνότητα $1/n$, αναλόγως του τομέως και της οικονομίας του τμήματος της πόλεως, διά την οποίαν γίνεται ο ύπολογισμός (1).

Ακολουθῶς χαράσσεται κλάδος της μορφής (2)

$$h = \frac{At}{B + t} \quad (4)$$

διά διάρκειαν βροχής t , εις πρώτα λεπτά. Οί συντελεσται A και B της εξίσωσεως (4) εξαρτώνται εκ της εκλεγεισης συχνότητος $1/n$ και της γενικής βροχομετρικής καταστάσεως της έξεταζομένης περιοχής. Οί συντελεσται A και B συνήθως προσδιορίζονται εύκόλως διά της μεθόδου τών Έλαγίστων Τετραγώνων, διά μίαν ομάδα στοιχείων, ύψους βροχής - διάρκειας, εξασφαλίσοσαν συχνότητα εμφάνισεως ενός ζεύγους $h-t$, ανά n ετη.

Διά τας παρατηρήσεις τας γενομένας εις την περιοχήν τών Αθηνών έχομεν, ότι διά συχνότητα $1/2$, $A/B = 1.5$, διά $1/5$, $A/B = 2.00$, και διά $1/10$ $A/B = 3.5$.

Τῇ βοηθεία τών ανωτέρω σχέσεων, καθορισθείσης της συχνότητος, του ύψους της κρισίμου βροχής και του

1) Bernard M.M. Transactions, A.S.C.E. 1150)1932.

2) Ο τύπος έντάσεως του Talbot, $i = A (B + t)^{-1}$, όπως απέδειχθη και υπό του Schafmayer, είναι ή ακριβεστέρα υπερβολική σχέση, ή συνδέουσα τα στοιχεία i και t , διά βροχάς όμως διάρκειας ούχι μεγαλύτερας τών δύο ώρών.

άντιστοιχου κρίσιμου χρόνου, υπολογίζεται ή τιμή τών Α και Β.

Ο συντελεστής απορροής ψ προσδιορίζεται έμμέσως, δι' εύρέσεως τών άπωλειών εξατμίσεως, (3) άνομοιομορφίας (4) συσσωρεύσεως και διηθήσεως, διά μίαν ώρισμένην χρονικήν στιγμήν t. Ούτως έχομεν τó óλικόν ύψος τής πιπτούσης βροχής :

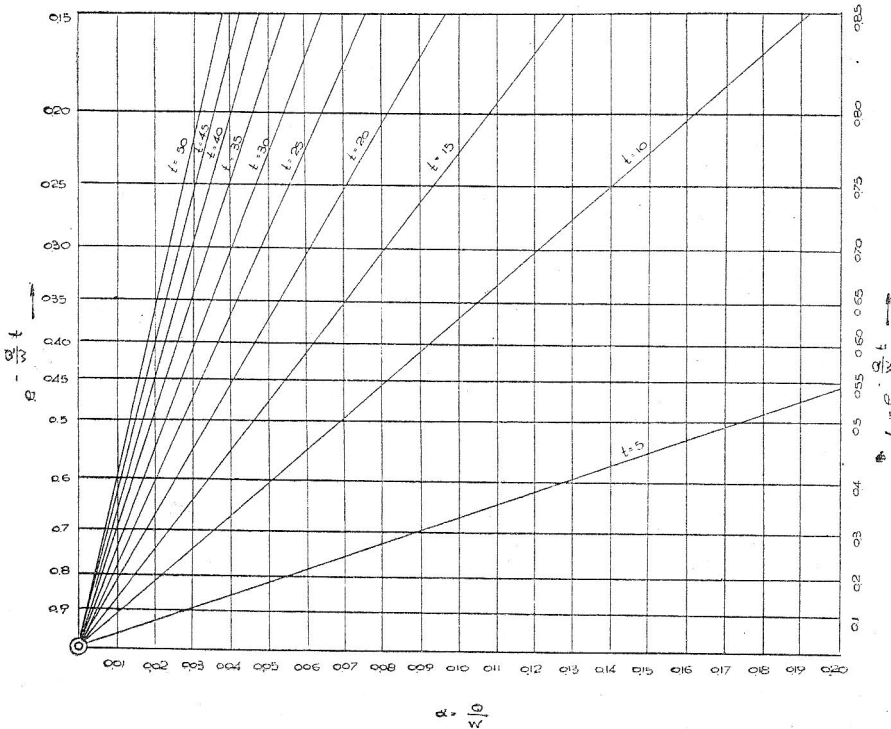
$$h = \frac{At}{B+t}$$

τό ύψος λόγω άνομοιομορφίας : $h_a = \frac{At(1-c_1\sqrt{s})}{B+t}$

Συνήθως $n=0.4-0.65$, $c_1=0.0025-0.0035$ και $h_c=3-5$ m/m
 'Ο συντελεστής c_2 δι' επιφανείας διαπερατάς 100 % = 3.68
 » » ήμιδιαπερατάς 100 % = 1.84
 και » » άδιαπερατούς 100 % = 0.
 Ούτω ή συρροή τής έν λόγω βροχής έκ τής επιφανείας Α κατά την γενικήν χρονικήν στιγμήν t θά είναι :

$$Q_0 = A \left[\frac{A\Phi_0}{B+t} - c_2 t^{n-1} - h_c t^{-1} \right] \quad (5)$$

Δυνάμεθα λοιπόν νά έχωμεν έκ τής σχέσεως (5) τó τυχόν Q_0 , τó συρρέον εις τά άνάντη του ύπολογιζόμενου άγωγού κατά την χρονικήν στιγμήν t_1 , ώς Q_0/A .

Σχ. 1. Νομογράφησις τής συναρτήσεως $y = (1 - e^{-\frac{Q}{W}t})$.

έκ του όποιου άφαιρούνται τά ύψη :
 συσσωρεύσεως h εις m/m
 και διηθήσεως $c_2 t^n$.

Εάν $\Phi_0 = 1 - c_1\sqrt{s}$, $n=0.5$ και $q_0 = \frac{Q_0}{A}$, ή εξίσωσις (5) λαμβάνει την μορφήν :

$$q_0 = \frac{A\Phi_0}{B+t} - \frac{c_2}{\sqrt{t}} - h_c t^{-1}$$

και ή παράγωγος ταύτης ώς πρός t ίσοῦται μέ :

$$\frac{dq_0}{dt} = 0.5 c_2 t^{-3/2} + h_c t^{-2} - A\Phi_0 (B+t)^{-2}, \text{ ότε διά } \frac{dq_0}{dt} = 0$$

έχομεν :

$$(B+t)^2 = \frac{A\Phi_0 t^2}{h_c + 0.5 c_2 \sqrt{t}} \quad (6)$$

έκ τής όποιας δοκιμαστικώς λαμβάνομεν $t = t_{kr}$, διά τόν όποιον $q_0 = q_{max}$.

Ακολουθώς ό ύπολογισμός τών παροχών τών άγωγών του δικτύου επιτυγχάνεται έν συνόψει ώς εξής :

Έκ τής ολοκληρώσεως τής εξισώσεως :

$$\psi A dt = q_s dt + du$$

εύρίσκομεν τόν άπαιτούμενον χρόνον πληρώσεως τής διατομής του άγωγού εις τήν έκβολήν αυτού—άνευ του δείκτου έκτροπής—καταλήγοντες εις τήν εξίσωσιν :

$$c = q_0 (1 - e^{-at})$$

3) Η επίδρασις του συντελεστó εξατμίσεως, παρά τás θεωρητικás έρεύνas διαφόρων μηχανικών, διά τήν περίπτωση του ύπολογισμού τών άπωλειών εις μελέτας ύπονόμων, είναι τελείως ύποτυπώδης, καθ' όσον ό κορεσμός τής άτμοσφαιρας κατά τά πρώτα λεπτά τής βροχοπτώσεως δεν υπερβαίνει τόν χρόνον συσσωρεύσεως, πέραν του όποιου ή άτμοσφαιρα άποκτά περίπου τήν πίεσιν κορεσμού' έκ τούτου δυνάμεθα νά ξεχθώμεν ώς χρόνον σχετικó κορεσμού τής άτμοσφαιρας τόν χρόνον τόν άπαιτούμενον διά τήν συσώρευσιν βροχής ύψους h , λαμβανόμενον υπ' όψιν ότι αι άπώλειαι εξατμίσεως λαμβάνουν χώραν εις τήν προκειμένην περίπτωσηιν κατά μέγα ποσοστόν, κατά τόν χρόνον πτώσεως τών σταγονιδίων.

4) Ο συντελεστής άνομοιομορφίας Φ, διά σύμπτωσιν τών φρεατίων μετά τής κεντρικής γραμμής τής βροχής, είναι $\Phi = 1 - c\sqrt{s}$, όπου s τó μήκος τής λεκάνης απορροής. Λόγω δέ του ότι τó c είναι τής τάξεως 1/1000, τó Φ κυμαίνεται άνεπαίσθητως μετά του s ούτως, ώστε δυνάμεθα νά θέσωμεν τó δυσμενέστερον s και νά λάδωμεν $\Phi = \Phi_0$.

Ἡ μορφή τῆς σχέσεως ταύτης, διὰ δεδομένην ὄγκωσιτικήν ἰκανότητα τοῦ ἐξεταζομένου τμήματος τοῦ δικτύου, μᾶς ἀπαγορεύει μίαν συνθήκην ἢ ὁποία ὀφείλει νὰ ὑφίσταται μεταξύ τῆς διάρκειας ἑκάστης βροχῆς καὶ τῆς ἀντιστοίχου ἀπαιτουμένης ἀποχετευτικῆς ἰκανότητος τῆς ἐξεταζομένης διατομῆς τοῦ ἀγωγοῦ.

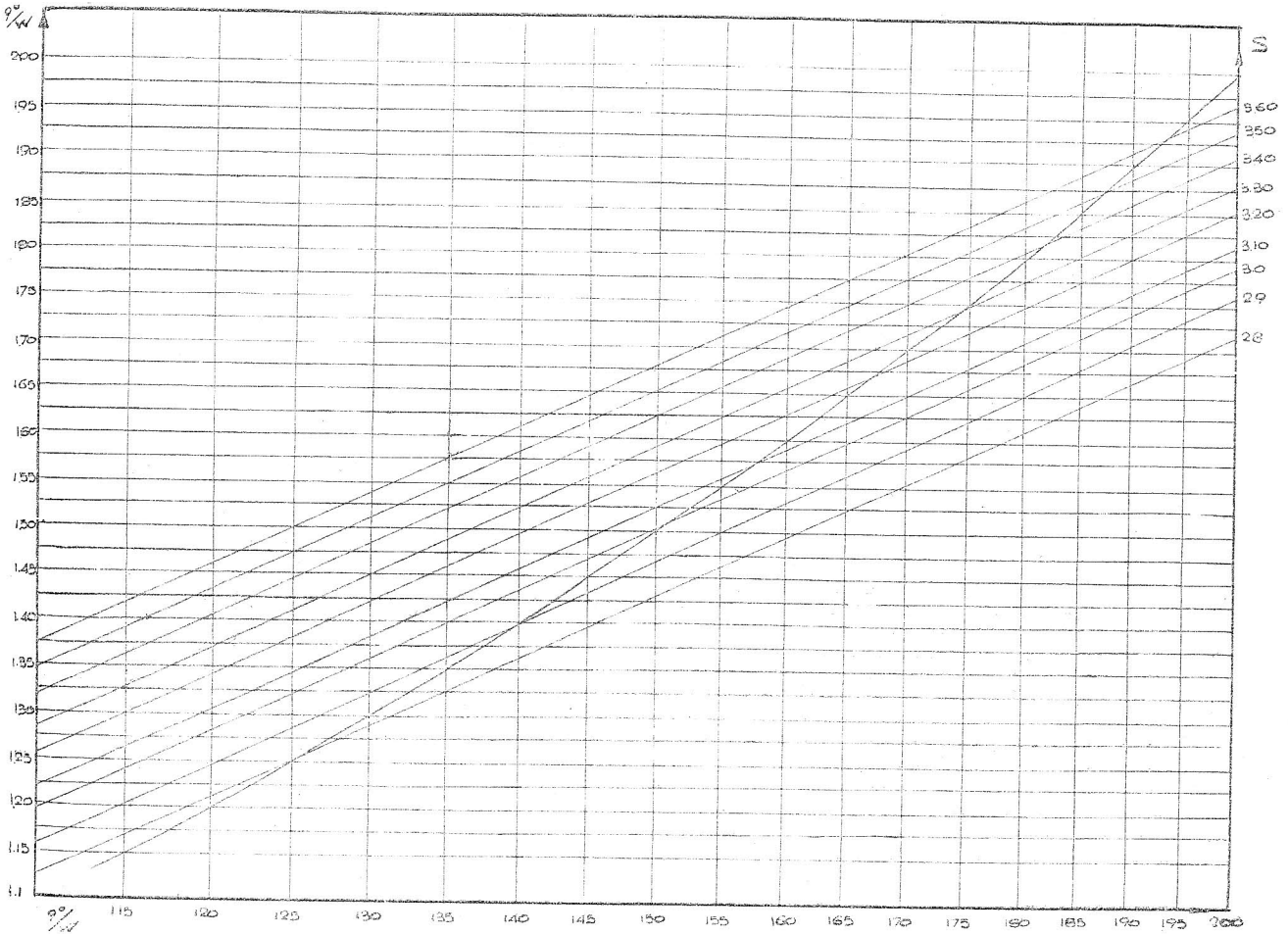
Αἱ ἀνωτέρω προϋποθέσεις καλύπτονται προφανῶς διὰ τῆς εὐρέσεως τοῦ ὀριακοῦ ζεύγους τῶν τιμῶν Q καὶ t διὰ μεταβλητὸν w , ἢ ἄλλως διὰ τῆς εὐρέσεως τοῦ μεγίστου τῆς τιμῆς τῆς Q , δι' ὀρισμένον w , τιμῆς εὐρισκομένης προφανῶς ἐπὶ τῆς περιβαλλούσης τῶν καμπυλῶν (2). Δίδοντες λοιπὸν εἰς ἕκαστον τῶν ἀγωγῶν διατομὴν τοι-

τυχὸν $\alpha = \frac{Q_m}{w}$ (συνήθως $0,06 \geq \alpha \geq 0,005$). Τῇ βοη-
θεῖα δὲ τῆς εὐρεθείσης τιμῆς τῆς συρροῆς q_0 καὶ τοῦ χρόνου t ὑπολογίζεται ἐκ τοῦ τύπου (2) ἡ τιμὴ τῆς Q . Ἐν συνεχείᾳ εὐρίσκομεν τὴν τιμὴν τοῦ w ὡς :

$$w = \frac{Q}{\alpha}$$

Τὸ διάγραμμα I δίδει, διὰ διαφόρους τιμὰς t καὶ α , τὴν τιμὴν τοῦ ὄρου $(1 - e^{-\alpha t})$. Οὗτω διὰ διαφόρους τιμὰς τοῦ α ὑπολογίζονται

I ΝΟΜΟΓΡΑΦΗΜΑ $w = \frac{Q}{\alpha} = L$

Σχ. 2.-I,

αὐτήν, ὅστε ἡ μεγίστη παροχὴ αὐτοῦ Q_m νὰ ἰσοῦται μὲ τὴν παροχὴν q , τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς ἐξισώσεως τῆς συνεχείας, λαμβάνομεν τὴν σχέσιν :

$$Q_m = q_0 (1 - e^{-\alpha t})$$

Διὰ τῆς λύσεως τῆς ἐξισώσεως (2) χαρασσεται ἡ καμπύλη ἢ δίδουσα δι' ἕκαστον ἀνά ἑκτάριον χρήσιμον ὄγκον τοῦ δικτύου (volume d'invaso) τὴν ἀντίστοιχον ἀνά ἑκτάριον παροχὴν, τὴν ὁποῖαν ὀφείλει νὰ ἔχη ὁ συλλεκτήρ, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀποχετεύσῃ τὴν συρροὴν τῆς ἐν λόγῳ βροχῆς.

Ἡ λύσις τῆς οἰκονομίας τῶν παραμετρικῶν συναρτήσεων τῆς μορφῆς (2) καὶ ἡ εὐρέσις τῆς περιβαλλούσης ἐπιτυχάνεται ὡς ἀκολούθως : Δι' ὀρισμένην διάρκειαν βροχῆς t , ὑπολογίζεται ἡ ἀνά ἑκτάριον συρροὴ q_0 ἐκ τῆς καμπύλης V (Σχ. 4). Ἀκολούθως λαμβάνεται

ζεύγη τιμῶν Q καὶ w , τὰ ὁποῖα δίδουν προφανῶς σημεῖα (1) τῆς χαρακτηριστικῆς καμπύλης διὰ τὸν χρόνον βροχῆς t .

Ὅμοιως ἐργαζόμεθα καὶ διὰ τὴν χάραξιν τῶν καμπυλῶν $i_{i+1}, i_{i+2} \dots i_{i+n}$ (2), ἢ περιβάλλουσα τῶν ὁποίων χαρασσομένη μᾶς δίδει τὰς ὀριακὰς τιμὰς τῶν ζητουμένων ζευγῶν Q_m καὶ w , διὰ τὴν συνέχειαν τοῦ χρόνου βροχῆς ἀπὸ t_i ἕως t_{i+n} .

1) Τοῦλάχιστον τέσσαρα ἕως πάντε σημεῖα δι' ἑκάστην χαρακτηριστικὴν καμπύλην.

2) Τὸ ἐλάχιστον 7-9 χαρακτηριστικὰς καμπύλας δι' ἑκάστην περιβάλλουσαν, ἤτοι σύνολον ὑπολογισθησομένων ζευγῶν 28-45.

2. Προτεινόμενη μέθοδος διά την άπ' εὐθείας εὐρεσιν τῶν μεγίστων Q-W.

Κατωτέρω ἀναπτύσσομεν μέθοδον, τὴν ὁποίαν προ-
τείνομεν διά τὴν άπ' εὐθείας χάραξιν τῆς περιβαλλούσης
τῶν χαρακτηριστικῶν καμπυλῶν.

Ἡ βασικὴ σχέση (2) δύναται νὰ γραφῆ $f(Q,w,t) = 0$.
Ἦτοι μία παραμετρικὴ συνάρτησις τῶν ὄρων Q καὶ w,
ὡς πρὸς t. Διὰ νὰ εὕρωμεν τὴν περιβάλλουσαν τῆς οἰ-
κογενείας τῶν καμπυλῶν (2 σχ. 5) διὰ παράμετρον t,
ἀρκεῖ, ὡς γνωστὸν, νὰ ἀπαλείψωμεν τὴν παράμετρον
ταύτην ἐκ τῆς $f(Q,w,t) = 0$, καὶ τῆς παραγώγου τῆς

καὶ τελικῶς :

$$(7) \dots Q' \left[Wq_0^2 - Qq_0W - q_0W^2 \right] + W' \left[Q^2q_0 - Qq_0^2 \right] +$$

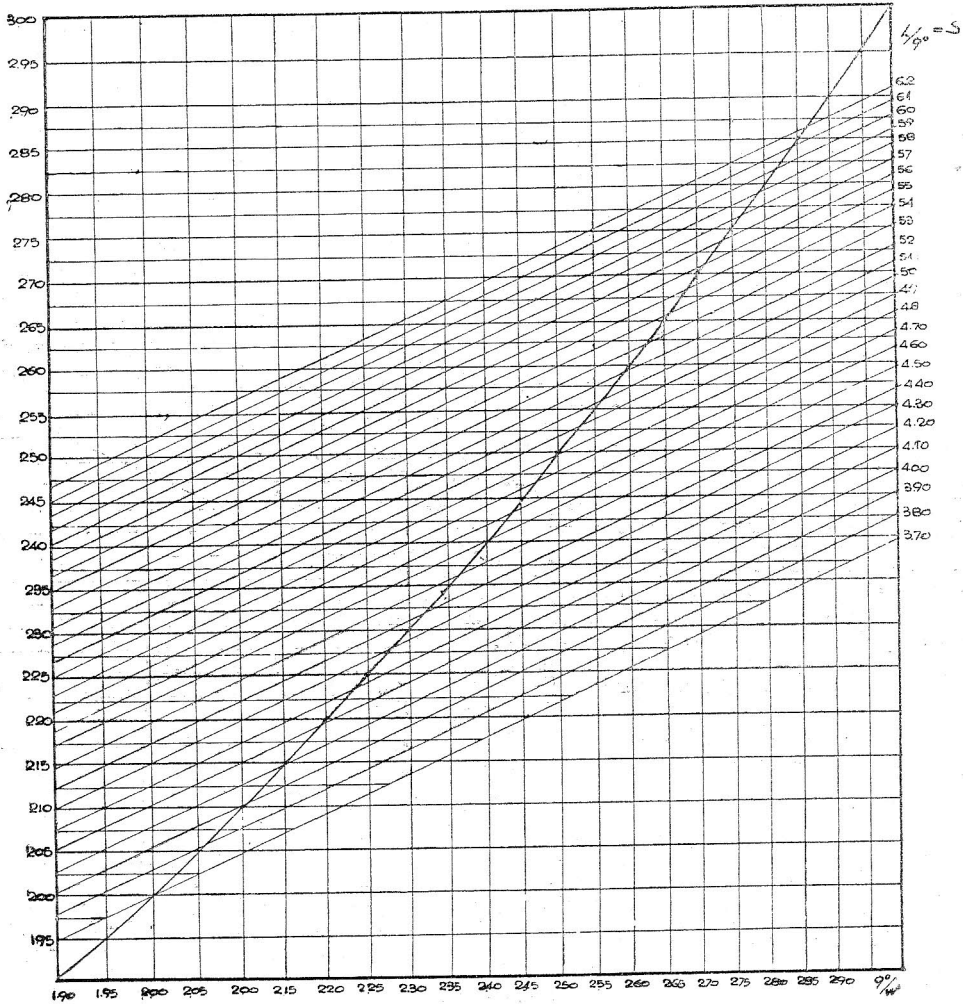
$$+ QW \left[Wq_0' - Qq_0 - q_0^2 \right] = 0 \quad (7)$$

Διὰ $W=c$ ἔχομεν $W'=0$.

Ἐπίσης ἐκ παραδοχῆς $Q'=0$, ὅτε ἡ (7) λαμβάνει
τὴν μορφήν

$$Q = q_0 - \frac{q_0'}{q_0} W \quad (8)$$

II ΝΟΜΟΓΡΑΦΗΜΑ $w \in \frac{p^0}{W} = L$

Σχ. 2.-II.

$f_t(Q,w,t) = 0$, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν σημείων
ἀπαλείφῃς ὑπάρχει παράγωγος συνεχῆς, ἄλλως κοινὴ ἐφα-
πτομένη. Οὕτω ἔχομεν :

$$Q = q_0 (1 - e^{-\frac{Q}{w}t}) \quad \eta \quad q_0 - Q = q_0 e^{-\frac{Q}{w}t}$$

ἐκ τῆς ὁποίας ἔχομεν διὰ $q_0 > Q$

$$\log(q_0 - Q) = \log q_0 - \frac{Q}{w} t.$$

Παραγωγίζοντες δὲ ὡς πρὸς t λαμβάνομεν :

$$\frac{q_0' - Q'}{q_0 - Q} = \frac{q_0'}{q_0} - \frac{Q'w - Qw'}{w^2} t - \frac{Q}{w}$$

Ἐάν τώρα ἀφαιρέσωμεν κατὰ μέλη τὰς ἐξισώσεις
(8) καὶ (2), ἔχομεν

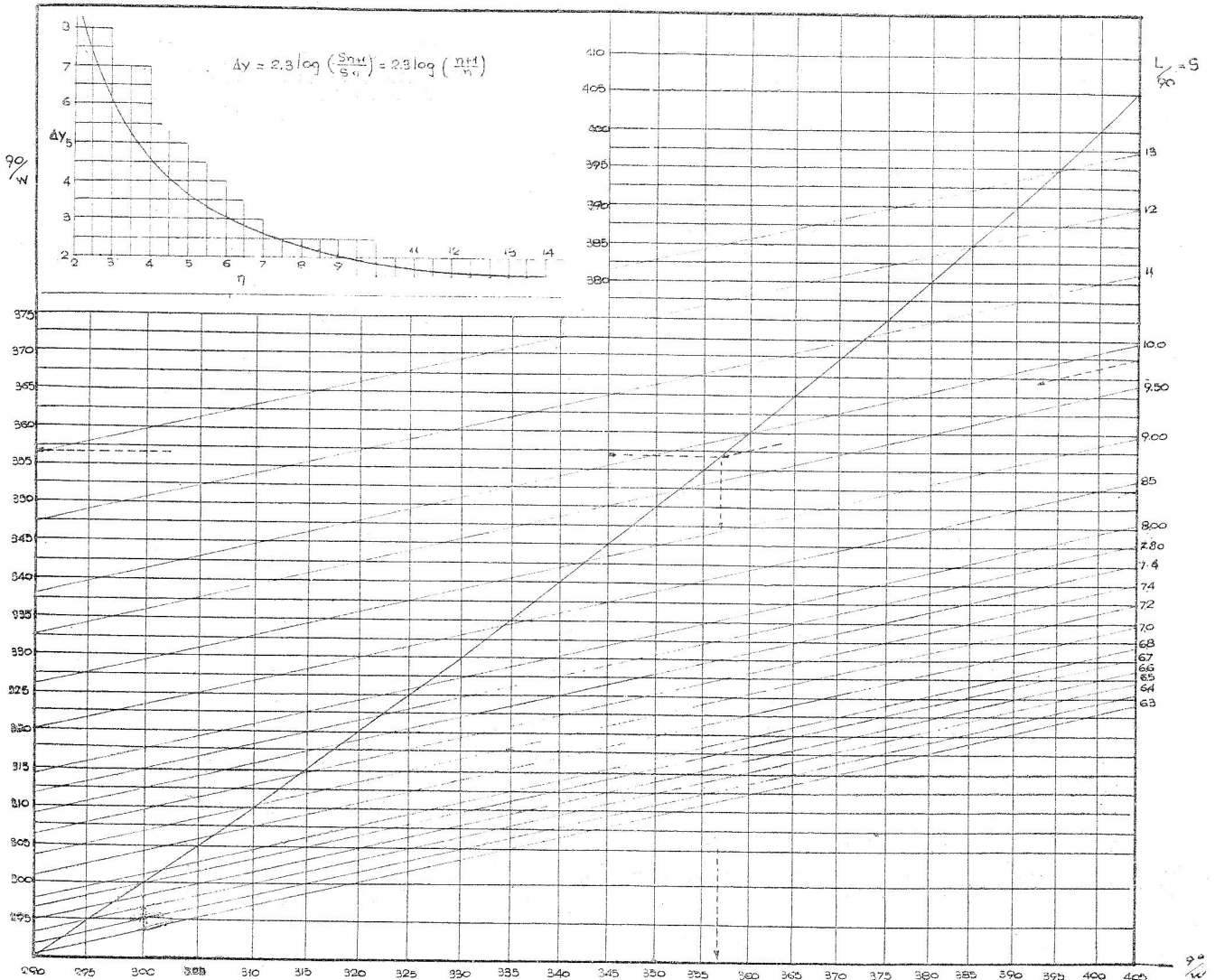
$$(9) \dots q_0 e^{-\frac{Q}{w}t} = \frac{q_0'}{q_0} W \quad \text{καὶ} \quad e^{-\frac{Q}{w}t} = \frac{q_0'}{q_0^2} W$$

$$\eta \quad e^{\frac{Q}{w}t} = \frac{q_0^2}{q_0'} \frac{1}{W} \quad (10)$$

Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς ἐξισώσεως (8) λαμβάνομεν :

$$Q = \frac{q_0^2 - q_0'W}{q_0}, \quad \text{ὅτε ἡ (10) γίνεται :}$$

III ΝΟΜΟΓΡΑΦΗΜΑ $We \frac{q^0}{W} = L$

Σχ. 2.-III.

$$e^{-\frac{q_0^y - q_0^i W}{q_0 W}} = t = \frac{q_0^y}{W q_0^i} \eta$$

$$e^{-\frac{q_0^i W}{W}} \cdot e^{-\frac{q_0^i}{q_0} t} = \frac{q_0^y}{W q_0^i}$$

και τελικώς :

$$We \frac{q_0^i}{W} t = \frac{q_0^i}{q_0^y} e^{-\frac{q_0^i}{q_0} t}$$

Εάν καλέσωμεν

$$q^0 = q_0 t \quad \text{και}$$

$$L = \frac{q_0^i}{q_0^y} e^{-\frac{q_0^i}{q_0} t}$$

ή εξίσωσις (11) λαμβάνει την μορφήν

$$e^{-\frac{q^0}{W}} = \frac{q^0}{W} \cdot \frac{L}{q^0} \tag{12}$$

Λογαριθμίζοντες δε ταύτην λαμβάνομεν :

$$\frac{q^0}{W} = 2.3 \log_{10} \frac{q^0}{W} + 2.3 \log_{10} \frac{L}{q^0} \tag{13}$$

και τελικώς εάν θέσωμεν $\gamma = \frac{q^0}{W}$ και $c = 2.3 \log_{10} \frac{L}{q^0}$

(11) έχομεν :

$$\gamma = 2.3 \log_{10} \gamma + c \tag{14}$$

Ούτω διά διαφόρους τιμάς του t λαμβάνομεν εκ των εξισώσεων (14) και (8) ζεύγη τιμών Q_m και W.

Ἡ λύσις τοῦ συστήματος (14/2) ἐπιτυγχάνεται τῇ βοηθείᾳ τοῦ νομογραφήματος Σχ. 2 (I, II, III), τὸ ὁποῖον συντετάγῃ βάσει τῆς εξίσωσις (14) και τῶν στοιχειωδῶν σχέσεων τῆς νομογραφίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τιμάς τῶν

q_0 και q_0' , αὔται θὰ λαμβάνονται ἐκ τῶν χαρακτηρισμένων καμπυλῶν (Σχ. 3, καμπ. I και II) ἢ εὐκόλως ἐκ τῶν ἐκάστοτε συντασομένων πινάκων (II).

Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς διατομῆς ἀγωγοῦ διὰ τῆς ἀνωτέρω μεθόδου ἐπιτυγχάνεται ὡς ἀκολούθως :

Λαμβάνεται ἀρχικῶς αὐθαίρετος παροχὴ τούτου εἰς λίτρα ἀνά ἐκτάριον καὶ ἐκ ταύτης ὑπολογίζεται ἡ συνολικὴ παροχὴ τοῦ ἐξεταζομένου ἀγωγοῦ.

Βάσει τῆς ἀνά ἐκτάριον ληφθείσης παροχῆς τοῦ ἀγωγοῦ, εὐρίσκομεν ἐκ τῆς συνταχθείσης περιβαλλούσης τὸν ἀνά ἐκτάριον ἐγκλιωτισθόμενον ὄγκον καὶ ἀκολουθῶς τὸν συνολικὸν τοιοῦτον.

Ἐκ τῆς συνολικῆς παροχῆς καὶ διὰ κλίσην s_0 εὐκόλως εὐρίσκομεν τὴν ἀπαιτουμένην διατομὴν τοῦ ἀγωγοῦ. Βάσει ταύτης καὶ τοῦ μήκους τοῦ ἐξεταζομένου ἀγωγοῦ, ὑπολογίζομεν τὸν πραγματικὸν ἐγκλιωτισθόμενον ὄγκον.

Ὁ οὕτω ὑπολογισθεὶς πραγματικὸς ὄγκος ἀνά μονάδα ἐπιφανείας δέον ὅπως συμπίπτῃ μὲ διαφορὰν 2-4% ὡς πρὸς τὸν ἐκ τῆς περιβαλλούσης προκύπτοντα, ἄλλως ἐπαναλαμβάνεται ὁ ὑπολογισμὸς μὲ νέαν ἀρχικὴν τιμὴν παροχῆς ἀγωγοῦ ἀνά ἐκτάριον.

$$h_c = 0,75 \times 2 + 0,15 \times 4 + 0,1 \times 5 = 2,6 \text{ m/m} \quad (\Sigma\chi. 4, \text{καμπ. IV})$$

Τέλος, ὁ συντελεστὴς διηθήσεως διὰ κατηγορίαν ἐδαφῶν «B» προκύπτει ὡς κάτωθι :

$$h_s = 0,75 \times 0 + 0,15 \times 1,84 t^{0,6} + 0,10 \times 3,86 t^{0,5} = 0,368 t^{0,5} (0,75 t^{0,1} + 1) = 2,049 \times 0,368 t^{0,5} \quad (15)$$

Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ ὄρος $(0,75 t^{0,1} + 1)$ κυμαίνεται ἀπὸ 1,174 ἕως 1,584, διὰ μεταβολὴν τοῦ t ἀπὸ 1 λεπτὸν ἕως 100 λεπτὰ, λαμβάνομεν τὴν μέσην τιμὴν αὐτοῦ, ὅτε ἡ (15) ἰσοῦται μὲ :

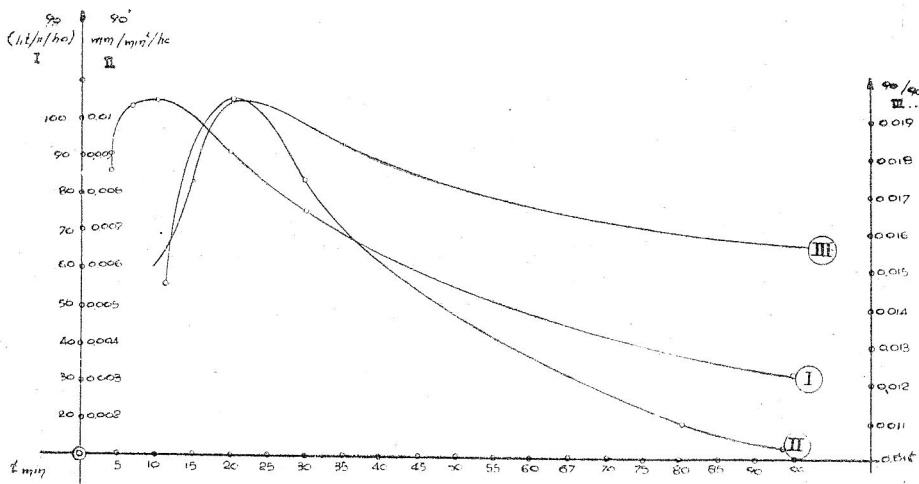
$$h_s = 0,754 \sqrt{t} \quad (\Sigma\chi. 4 \text{ Καμπ. III})$$

καὶ ἡ ἐξίσωσις τῆς ἀπορροῆς μὲ :

$$(\Sigma\chi. 4, \text{καμπ. V}) \quad q_0 = \frac{34}{20+t} - \frac{0,754}{t^{0,5}} - \frac{2,6}{t}$$

$$(\Sigma\chi. 3 \text{ » I})$$

2) Ἡ παράγωγος ταύτης ὡς πρὸς t λαμβάνει τὴν μορφήν :

Σχ. 3. Γραφικὴ παράστασις τῶν συναρτήσεων : I) q_0 II) q_0' III) q_0'/q_0 .

3. Παράδειγμα εὐρέσεως τῆς περιβαλλούσης τῶν χαρακτηριστικῶν καμπυλῶν διὰ τῆς προτεινομένης μεθόδου.

Ἐστω ὅτι ἐγένοντο δεκτὰ τὰ ἑξῆς στοιχεῖα λεκάνης ἀπορροῆς :

- 1) Οἰκονομικὴ συχνότης $1/n = 1/5$
- 2) Κατηγορία ἐδαφῶν «B» ἤτοι 75% ἀδιαπερατὰ
15% ἡμιδιαπερατὰ
10% διαπερατὰ

- 3) Μέσον μῆκος λεκάνης ἀπορροῆς 900 μέτρα
- 4) Καὶ ὕψος ὠριαίας βροχῆς (Ἀθηνῶν) 30 m/m

Ὁ κλάδος τῆς καμπύλης I (Σχ. 4) χαράσσεται βάσει

τοῦ τύπου $h = \frac{At}{B+t}$, ὅπου διὰ συχνότητα $1/5$ ὁ λόγος A/B ἔχει τὴν τιμὴν 2,00. Τὸ ὕψος δὲ βροχῆς διὰ $t = 60'$ εἶναι 30 m/m, ὅτε $A = 40$, $B = 20$, καὶ ὁ τύπος (4) λαμβάνει τὴν μορφήν

$$h = 40t(20+t)^{-1} \quad (\Sigma\chi. 4, \text{καμπ. I})$$

Ὁ συντελεστὴς ἀνομοιομορφίας δίδεται ἐκ τῆς σχέσεως :

$$\Phi = 1 - c_1 \sqrt{s}^{-1}, \text{ ὅτε } \Phi = 1 - 0,005 \sqrt{900} = 0,85 \text{ καὶ } h_c =$$

$$= 34t(20+t)^{-1}$$

Ὁ συντελεστὴς συσσωρεύσεως h_c διὰ κατηγορίαν ἐδαφῶν «B» εἶναι :

$$(\Sigma\chi. 3, \text{καμπ. II}) \quad q_0' = \frac{0,754}{0,5 \times 4 t^{3/2}} + \frac{2,6}{t^2} - \frac{34}{(20+t)^2}$$

ἔχουσα τὴν τιμὴν μηδέν διὰ $t = 10 \text{ min}$, ὡς ἐπαληθεύσασα τὴν σχέσιν :

$$\left(1 + \frac{20}{t}\right)^2 = \frac{34}{2,6 + 0,5 \times 0,754} \cdot t^{-0,5} = \frac{90,2}{6,9 + t^{0,5}}$$

$$\text{ὅτε διὰ } t = t_{kr} \quad q_0 = q_{max} = 105 \text{ lit}''/\text{ha.}$$

Ἀκολουθῶς χαράσσομεν τὰς καμπύλας :

I) Τὴν ἀντιπροσωπεύουσαν τὴν συνάρτησιν : $h = \frac{40t}{20+t}$

II) ὁμοίως ὡς ἄνω $h_c = \frac{34t}{20+t}$

III) » » » $h_s = 0,754 t^{0,5}$

IV) » » » $h_c = 2,6 \text{ m/m}$

V) » » » $q_0 = \frac{34}{20+t} - \frac{0,754}{t^{0,5}} - \frac{2,6}{t}$

VI) » » » $q_0' = \frac{0,754}{2 \times t^{3/2}} + \frac{2,6}{t^2} - \frac{34}{(20+t)^2}$

συμπληροῦμεν δὲ τὸν πίνακα (II) λαμβάνοντες τελικῶς τὰς τιμὰς τῶν ὄρων q_0' καὶ L_i .

Τῇ βοήθειᾳ τοῦ λόγου L/q_0 ἐκ τοῦ νομογραφήματος

2 εύρισκομεν τὸ w_i ἐπαληθεύον τὴν σχέσιν $w e^{q/w} = L$.
 Εὐρεθέντος τοῦ W_i ἐκ τῆς δ (Πίναξ III) προσδιορίζομεν τὸ Q_i .

Τὰ ζεύγη $W - Q$ μᾶς δίδουν σημεῖα, ἀπ' εὐθείας, τῆς ζητουμένης περιβαλλούσης (Σχ. 5).

4. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς Ἰταλικῆς μεθόδου.

Ἐάν δεχθῶμεν, ὅτι ὁ χρόνος, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐργασθῆ μία ὑπόνομος, ἀποτελεῖται:

α) Ἀπὸ τὸν χρόνον διαρκείας $\Delta t = t$, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ συλλεκτὴρ θὰ δέχεται τὴν συρροὴν τῆς βροχῆς εἰς τὰ ἀνάπη αὐτοῦ ἀνευ ἐκροῆς εἰς τὴν ἐκβολὴν του, ὅπου t ὁ χρόνος διαδρομῆς τοῦ ὑγροῦ μετώπου ἀπὸ τῆς

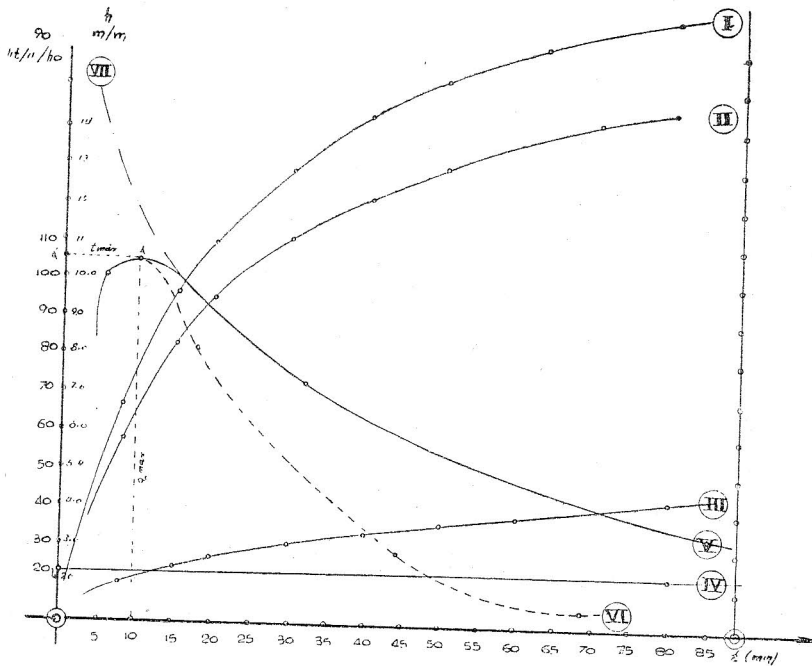
τὰ διδόμενα ὑπὸ τῆς περιβαλλούσης τῶν (2) εἶναι τελείως ἀνακριβῆ.

Εἶναι λοιπὸν προφανές, ὅτι διὰ βροχᾶς μικρᾶς διαρκείας, ἀγωγὸς μεγάλου μήκους ἢ διὰ προηγηθείσας μικροεισορᾶς (1) ἢ χρήσις τοῦ τύπου (2) χρήζει προσοχῆς ὡς πρὸς τὰ χρονικὰ ὄρια ἰσχύος του. Τὴν περιορισμένην χρονικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τύπου (2) ὑπαγορεύει καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ τύπος.

Ἐάν $q_0 = f(t)$ τότε $dq_0 \frac{W}{q_0} = (Q - q_0) dt$ ἢ

$$\frac{dq_0}{dt} = \frac{Q - q_0}{w} q_0 \tag{16}$$

Ἡ ἐξίσωσις (16) παριστᾶ τὴν τιμὴν τῆς ἐφαπτομένης τῆς συναρτήσεως $q_0 = f(t)$, $q_0' = c$, διὰ μίαν ὀρισμένην

Σχ. 4. Γραφικὴ παράστασις: I) Ὑψους βροχοπτώσεως. II) Ὑψους βροχοπτώσεως λόγω ἀνομοιομορφίας. III) Ὑψους διηθήσεως. IV) Ὑψους συσσωρεύσεως. V) Συρροῆς κατὰ τὴν ὀρθολογιστικὴν μέθοδον. VI) Συρροῆς κατὰ τὴν Ἰταλικὴν μέθοδον.

ἀκραίας θέσεως τοῦ ἀγωγοῦ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ, διὰ $Q = 0$.

β) Ἀπὸ τὸν χρόνον $\Delta t = t_2$, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ στάθμη τοῦ ἀγωγοῦ θὰ ἀνυψοῦται μὲ $Q < q_0$.

γ) Ἀπὸ τὸν χρόνον διαρκείας $\Delta t = t_3$, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ στάθμη τοῦ ἀγωγοῦ θὰ ταπεινοῦται διὰ $Q_0 > q_0$ καὶ

δ) Ἀπὸ τὸν χρόνον $\Delta t = t_4$, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποῖου ἡ στάθμη τοῦ ἀγωγοῦ θὰ ταπεινοῦται εἰς βάρος τοῦ ἐγκιβωτισμένου ὄγκου μόνον, ἢ ἄλλως διὰ $q_0 = 0$.

Τότε ἀντιστοίχως θὰ ἔχωμεν ἰσχυοῦσας τὰς ἐξισώσεις:

- α) Διὰ $\Delta t = t_1$ καὶ $Q = 0$ $q_0 = wt$
- β) Διὰ $\Delta t = t_2$ » $Q < q_0$ $Q = q_0(1 - e^{-at})$
- γ) Διὰ $\Delta t = t_3$ » $Q < q_0$ $Q = q_0(e^{-at} - 1)$ καὶ
- δ) Διὰ $\Delta t = t_4$ » $q_0 = 0$ $Q = wt$

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶναι ἐμφανές, ὅτι ὁ τύπος (2) ἰσχύει μόνον διὰ τὴν χρονικὴν περίοδον $\Delta t = t_2$, κατὰ τὴν ὁποῖαν παρατηρεῖται καὶ ἡ πλεόν ἐντατικὴ λειτουργία τοῦ συλλεκτῆρος. Πάντως, ὅμως, διὰ χρόνους μὴ ἐπιπλέοντας εἰς τὴν περιοχὴν τῶν $\Delta t = t_2$, τὰ ἀποτελέσματα

τιμῆν τοῦ t , λαμβάνουσα τιμὰς ἑτεροσήμου ἐκατέρωθεν τῆς θέσεως $q_0 = q_{max}$. Ἡ τιμὴ μηδενισμοῦ τῆς συναρτήσεως (16) εὐρίσκεται διὰ τῆς δοκιμαστικῆς λύσεως τῆς σχέσεως:

$$(B + t)^2 = \frac{A \Phi_0 t^2}{h_g + 0,5c_2 t_0,5}$$

ἢ εὐκολώτερον γραφικῶς ἐκ τῶν καμπυλῶν βροχῆς (Σχ. 4 V). Παρατηροῦμεν, λοιπὸν, ὅτι διὰ $Q_0 < q_0$ καὶ

1) Εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς δικτύων καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τούτων, εἰθισταὶ νὰ γίνεται ἀδαιρέτως παραδεκτὴ προηγηθεῖσα εἰσορὴ μικρᾶς ἐντάσεως.

Μία τοιαύτη παραδοχὴ καθιστᾶ ἀσφαλῶς τὴν μελέτην ἀσφαλεστέραν, ἀπὸ τὴν ἀποψιν τῆς ἀποθηκευτικῆς ἰκανότητος τοῦ δικτύου, κατόπιν τῆς ἀξήσεως τῶν διαστάσεων τῶν ἀγωγῶν τούτου.

Σαφῶς ὅμως περιπλέκει τοὺς ὑπολογισμοὺς, καὶ τοῦτο ἀνευ λόγου. Φρονοῦμεν, λοιπὸν, ὅτι θὰ ἦτο σκοπιμώτερον, ἐάν κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς μᾶς δεχόμεθα συχνότητα πλημμύρας κατὰ τι μικροτέραν τῆς ἀρχικῆς.

Παραδοχὴ ἢ ὁποῖα οὐδόλως θὰ περιέπλεκε τοὺς ὑπολογισμοὺς ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ἦτο τὸσον ἀσφαλῆς, ὅσον καὶ ἡ τῆς προηγηθείσης εἰσορῆς.

$t > t_{kr}$ έχουμεν εκ τής (2) $q_0' < 0$, τὸ ὁποῖον καὶ ἀληθεύει.

Διὰ $q_0 > Q_0$ ὁμως καὶ $t < t_{kr}$ πρέπει νὰ ἔχωμεν $q_0' > 0$, τὸ ὁποῖον δὲν ἀληθεύει, καθ' ὅσον εκ τής παραδοχῆς τής μορφῆς τής ἐξίσωσως (1), ἤτοι τοῦ ἀθροιστικοῦ ταύτης, ἔχομεν $(1 - e^{-at}) < 1$ δι' οἰανδήποτε τιμὴν τοῦ a .

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶναι προφανές, ὅτι ἡ ξίσωσις (2) δὲν ἰσχύει δι' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα τής λειτουργίας τοῦ συλλεκτῆρος. Ἡ εὐρεθεῖσα σχέσις $q_0' < 0$ δηλοῖ σαφῶς, ὅτι ἡ Ἰταλικὴ μέθοδος δίδει βροχὰς κρισίμου, διαρκείας μεγαλυτέρας ἐκείνης, ἣτις καθιστᾷ τὴν εἰδικὴν ἀπορροὴν q_0 μεγίστην ($t > t_{kr}$).

Τοῦτο ἐξ ἄλλου φαίνεται καὶ εκ τοῦ ὅτι αἱ καμπύλαι καὶ $Q = q_0(1 - e^{-at})$, αἱ ὁποῖαι ἀντιστοιχοῦν εἰς $t < t_{kr}$,

τότε ἡ ἐξίσωσις τής περιβαλλούσης εὐκόλως ὀρίζεται, διὰ μίαν καθωρισμένην συχνότητα βροχῆς, εἶδος ἐδάφους καὶ λοιπῶν στοιχείων τής βροχομένης ἐπιφανείας.

Ἡ ἐξίσωσις 2 γίνεται :

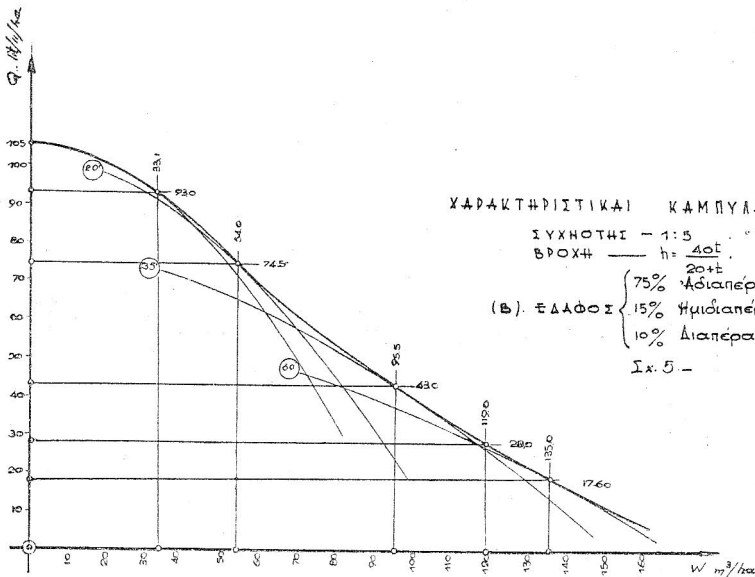
$$Q = \frac{c_1}{c_2 + t} (1 - e^{-at}) \quad (2a)$$

ὅπου $c_1 = 16670 \text{ Αφ}$ καὶ

$$c_2 = B$$

Ἐὰν $F = Q - \frac{c_1}{c_2 + t} \left(1 - e^{-\frac{Q}{W}t}\right) = 0$ τότε

$$F'_t = e^{-\frac{Q}{W}t} \left(\frac{1}{c_2 + t} + \frac{Q}{W}\right) - \frac{1}{c_2 + t} = 0 \quad (5a)$$

Σχ. 5.

εὐρίσκονται κάτωθεν τής καμπύλης ἣτις ἀντιστοιχεῖ εἰς $t = t_{kr}$ καὶ ὡς εκ τούτου εἶναι ἀχρηστοὶ εἰς τὴν σύνταξιν τής περιβαλλούσης. Περαιτέρω κατὰ τὴν Ἰταλικὴν μέθοδον πλέον ἐπικίνδυνοι βροχαὶ θεωροῦνται αἱ βροχαὶ διαρκείας $t > t_{kr}$, ὁπότε ἡ παροχρευτικότης τοῦ δικτύου εἶναι μικρά καὶ ἡ ἀπορροὴ ἐτι μικροτέρα.

Ὅθεν, διὰ τὰ σημεῖα μικροῦ χρόνου συγκεντρώσεως, εἶναι προφανές ὅτι ἡ Ἰταλικὴ μέθοδος θὰ εἶναι οἰκονομικωτέρα τής ὀρθολογιστικῆς μεθόδου, καθ' ὅσον αὕτη λαμβάνει ὡς βᾶσιν ὑπολογισμοῦ τὴν μεγίστην ἀπορροὴν.

Ἐκ τής γενομένης ἐρεῦνης ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τής θεωρητικῆς καὶ ἀριθμητικῆς συγκρίσεως τής Ἰταλικῆς καὶ Ὄρθολογιστικῆς μεθόδου ὑπολογισμοῦ ὑπονόμων (Rational) καὶ τής ἀποδείξεως τής πρώτης ὡς οἰκονομικωτέρας καὶ θεωρητικῶς ὀρθοτέρας, ἐπιφυλασσόμεθα προσεχῶς νὰ ἀσχοληθῶμεν λεπτομερῶς.

5. Παραδοχὴ σταθεροῦ συντελεστοῦ ἀπορροῆς.

Εἰς τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ θεωρήσωμεν ὅτι ὁ συντελεστὴς ἀπορροῆς παραμένει σταθερὸς (μέσθι τμῆ αὐτοῦ) κατὰ τὴν λειτουργίαν δικτύου ὑπονόμων,

καὶ εἰάν

$$\frac{c_1}{c_2 + t} \neq 0$$

ἀντικαθιστώντες τὸν ὄρον $e^{-\frac{Q}{W}t} = \frac{(c_2 + t)^{-1}}{(c_2 + t)^{-1} + \frac{Q}{W}}$ εἰς

τὸν τύπον (5a)

$$\text{ἔχομεν } t = \frac{c_1 - W - Qc_2}{Q} \quad \text{ὅτε ἡ (5a)}$$

$$\text{γράφεται : } W = c_1 e^{\frac{W + c_2 Q - c_1}{W}} = c_1 e^{1 + \frac{c_2 Q - c_1}{W}}$$

ἢ τελικῶς

$$Q_m = \frac{2,3 W \log_{10} \frac{W}{ec_1'} + c_1'}{c_2'} \quad (17), \quad \text{ὅπου } c_1' = 10\text{Αφ}$$

$$c_2' = 0.1B$$

Πίναξ I.
Πίναξ βροχομετρικών στοιχείων.

t min	i mm/min	h mm	hΦ mm	hα mm	hΦ-hα-hσ mm	q ₀ mm/min	q ₀ lit/sec/ha
4	1.670	6.67	5.66	1.51	1.55	0.368	64.50
8	1.430	11.40	9.70	2.14	5.00	0.625	104.00
10	1.330	13.30	11.30	2.38	6.30	0.630	105.00
12	1.250	15.00	12.70	2.60	7.50	0.626	104.50
15	1.145	17.15	14.60	2.92	9.10	0.606	101.00
20	1.000	20.00	17.00	3.36	11.00	0.550	91.60
25	0.890	22.20	18.85	3.76	12.50	0.500	83.40
30	0.800	24.00	21.00	4.12	14.28	0.475	79.00
35	0.727	25.40	21.60	4.45	14.60	0.417	69.50
40	0.667	26.70	22.70	4.77	15.33	0.384	64.00
45	0.615	27.75	23.50	5.05	15.85	0.352	58.60
50	0.570	28.60	24.20	5.32	16.28	0.326	54.40
60	0.500	30.00	25.50	5.84	17.06	0.284	47.40
70	0.455	31.20	26.50	6.30	17.60	0.251	41.80
80	0.400	32.00	27.20	6.75	17.85	0.223	37.10
90	0.364	32.80	27.90	7.15	18.15	0.201	33.60
100	0.333	33.30	28.40	7.54	18.26	0.182	30.40
115	0.296	34.10	29.00	8.05	18.35	0.159	26.00
130	0.267	34.70	29.50	8.58	18.32	0.141	23.50
150	0.235	35.40	30.00	9.22	18.18	0.122	20.10
180	0.200	36.00	30.80	10.20	18.00	0.100	16.66

Πίνακες στοιχείων απ' ευθείας χαράξεως περιβαλλούσης χαρακτηριστικών κομπυλών.

Πίναξ II.

t min	q ₀	q ₀ '	q ₀ '/q ₀	q ₀ ' ² /q ₀ '	q ₀ ² =q ₀ ' ^t	L = q ₀ ' ² / e ^{q₀'/q₀}	L q ₀ '	q ₀ ⁰ W
12	0.626	0.007	0.01120	56.3	7.50	64.3	8.57	3.35
15	0.606	0.009	0.01470	40.8	9.10	51.0	5.60	2.75
20	0.550	0.0105	0.01910	28.7	11.00	42.0	3.82	2.04
30	0.475	0.0084	0.01760	26.8	14.25	45.5	3.19	1.60
35	0.417	0.00696	0.01670	25.0	14.60	44.9	3.08	1.53
45	0.352	0.00546	0.01550	22.7	15.80	45.0	2.84	1.33
60	0.284	0.00377	0.01325	21.4	17.00	47.5	2.79	1.26

Πίναξ III.

t	q ₀ ⁰ W	W m ³ /ha	Q'	Q lit/sec/ha
15	2.75	33.1	0.557	93.0
20	2.04	54.0	0.447	74.5
30	1.60	89.0	0.319	53.0
35	1.53	95.0	0.257	43.0
45	1.33	119.0	0.168	28.0
60	1.26	135.0	0.105	17.6